

GALAR - GAN

Er Coffadwriaeth am Bregethwr, Diaconiaid, ac
Aelodau, a ymadawsent a'r byd trwy angau, o'r
Gelynos, Capel yr Amibynwyr, yn Llanwrtyd,
swydd Frycheiniog.

Gan Roger Jones, Llanwrtyd, Brawd arall Isaac o Dreffys.

"Y cyfiawn fydd byth mewn coffadwriaeth."

PRIS CEINIOG A DIMAI.

1. 'R ydwyf fi yn awr o'r newydd
Yn teimlo ynwyf awydd taer,
Am y rheini wnaethant flaenu,
Yn yr Iesu draethu gair;
Mae rhyw amryw wyf yn gofio
Wedi huno—aethant fry,
I'r wlad dawel nad oes trafael,
Fu o fewn ein capel hi.
2. Syrthio wnaeth gwr mawr o'n gafael,
A thawysog Israel Duw,
Y mae amryw yn ei gofio,
Er nad ydyw etto'n fyw,
James, Tygwyn, gwn oedd y gwron,
Bu yn Seion fel rhyw gawr,
Ond gall aml un i wyllo,
Am nad ydyw yno'n awr.
3. Fe siaradau pan mewn cwrddau,
Nes mawr synau pawb mi wn,
Rhai oedd bron a dweyd pryd hyny,
Wnaeth neb lefaru fel gwnaeth hwn,
'Doedd ef byth yn ddyn oedd fysiog,
Nac yn euog o'un bai,
'Roedd ei draed o hyd wrth rodio,
I bawb yn tystio'r fath un fai.

4. Hefyd priod hoff gysyrus,
 Meistr Davies o'r Tygwyn,
 Er mawn iechyd, ca'dd ei symud,
 Bron mewn munud trwy y glyn;
 Dwy ferch dduwiol i'r ddau yna,
 Oedd Eliza, gwraig Tynma's,
 Ac Elinor, gwraig Tynewydd,
 Cawsant grefydd llawn o ras.

5. Sarah Davies, ehwaer dra medrus
 Yn Tygwyn bu'n trefnus fyw,
 Hi ddarllenau rai adnodau
 Hwyr a boreu yn ein clyw;
 Cadwai fyny grefydd Iesu,
 Yn ei theulu bob rhyw ddydd,
 Ond mae heddyw'n dechreu canu,
 Ac heb dewi canu bydd.

6 Hi ddarllena'r testamentau,
 Amryw weithian meddai hi,
 Wyth yr hen a naw y newydd,
 Nid yn afrwydd yn ei thy;
 Gwnai ei ddarllen bob yn benod,
 Wedi marw ei hynod dad,—
 Y mae crefydd yn y teulu,
 'Nawr i'w hoffii mewn pob gwlad.

7 O mor hyfryd gwel'd mewn teulu,
 Ferch neu wraig mewn gweddi daer;
 Os nad a pob un mor belled,
 O darlleded ran o'r gair.
 Dyna'r nesaf, enwaf etto,
 Wnaeth ein gado gofiad fi,
 Bu fynyddoedd yn pregethu—
 'Nawr mae'n canu'n beraidd fry.

8 Hugh Price oedd y person hawddgar,
 Dyn dyoddefgar dan y groes;
 Arro'n foreu i'rawai'r angau,
 Byron oedd blynyddai 'i oes;
 Dyn rhyfeddol oedd o dduwiol,
 A defnyddiol yn ei ddydd,
 Ond y fynydd ddaeth i farw,
 Ac fe wnaeth efe gadw'r ffydd.

- 9 A'r brawd nesaf enwaf etto,
 A wnaeth huno'n hyfryd iach,
 Yn yr Iesu, 'rhwn wnai garu,
 William Jones, Penhernwenfach,
 Evan Jones, a Thomas Davies,
 Dynion parchus yn ei dydd.
 Fu'n blaenori amryw flwyddi,
 Gyda gwerthfawr deulu'r fydd.
- 10 Dafydd Davies a John Richards,
 Dau hen gristion cynes aeth,
 A fu'n aros gyda'r achos,
 Yn Gelynos flwyddau maith;
 William Jones, gwinedydd etto,
 Fe rodd heibio gario'r cledd,
 Ac mae wedi cyrhaedd gartref,
 I drigfanau'r bythol hedd.
- 11 Dywedaf etto, gan alaru,
 Am fy hoff rieni cu,
 Buout hwythau amryw flwyddi
 Gyda'r teulu yn y ty;
 Cawsant yno fwyhau'r gwleddoedd,
 Ga'r holl bobloedd ganlyn Grist,
 Ac maent heddyw gyda'r teulu,
 Nad yw'n ofni—nac yn drist.
- 12 Trwm 'rwy'n teimlo wedi colli,
 Hoff rieni—brawd a chwaer,
 A fy mhientyn ieuanc hawddgar,
 Roed yn gynar yn y ddac'r;
 O Penhenwernfawr aeth Davies,
 Gorphen wnaith ei ddyrus daith,
 Fe fu yntau ar ei liniau,
 Mewn gweddiau lawer gwaith.
13. O'r Brynarthog i'r Gelynos,
 James bob wythnos bron doi ef,
 Ac fel hyny teimlai'n foddlon,
 Eiste'n brydlon yn ei le;
 Richard Evans fe wnai aros,
 Gyda'r achos yma'n hir,
 Ond dihangodd ar ofidiau,
 A chystyddiau'r anial dir.

14. Dafydd Griffiths a Gwenhian,
 Sydd mewn graian gyda'i plant,
 Yn Pengraig ya byw y buont,
 Efo a'i wraig a aethant bant;
 Bwlchtuathref Llawn'rdref mi gofaf,
 Y bu Gwen a Martha'n hir,
 Bendigedig ydyw cofa,
 'E fath rai oedd y rheina'n wir.
15. Enwaf etto'r hoff chwaraer Mari,
 Merch i Gwenni Bwlchtuathref,
 Hi ganlynai ei mam i'r gwynfyd,
 Ni ddaw gofyd byth i'r lle;
 O'r Nantgwyn aeth 'Liza hafyd,
 Mewn i'r gwynfyd perffaith pur,
 'Roedd hi'n hynod mewn duwioldeb,
 Gwnaeth a'i phriod undeb hir.
16. Er mewn cystudd blin hir amser,
 Byddai'n arfer bod yn fwyn,
 Pob rhyw groes ddoi i'w chyfarfod,
 'Roedd hi'n barod i'dd eu dwyn;
 Edward Jones ac Ioan Protheroe,
 Enwaf eto'r brodyr hyn,
 Jones, Penhernwen, bu ei berchen,
 Prothero'r brawd o'r Pistillgwyn.
17. Joan Price, o Ffosyrhyddod,
 Oedd bur barod bob rhyw bryd,
 A'i chwaraer Margaret i roesawi,
 Gweision Iesu yn y byd;
 Cofio rwy'r cymundeb cyntaf,
 Gefais yma yn y byd,
 Tri ddaeth gyda mi'r pryd hyny,
 Wedi blaenu maent i gyd.
18. Roger Price fu yn Penfedw,
 A'i wraig fu farw ys amser maith,
 Gwraig Penhernwensfach, mae hithau,
 Heddyw gartre ar ben ei thaith;
 Cofiaf etto ddaan frawd ddyfal,
 Yn eu bardal oeddynt gu,
 Morgans'r Esgair, a brawd llawen,
 Williams Llwynsyfien fu.

19. Cawsant hwy y gwir lawenydd
 Sydd mewn crefydd ar y llawr,
 Ond maent wedi goddiweddyl,
 Hwn mewn gwynfyd pur yn awr;
 A John Williams, gynt o'r Cofa,
 Ar y ddaeren mwy ni fydd,
 Er bod yna mewn rhyw rwyman,
 Gan gystaddiau aeth yn rhydd.
- 20 Mae ei dealu etto'n ffyddlon, —
 Tendio'r meddion bron o hyd,
 Hwy ganlynaat ei esampiau,
 Tra cant ddyddiau yn y byd
 O mor werthfawr yw dyn dawiol,
 Idd ei bobel ar y llawr;
 Wedi marw mae'n llefaru —
 Gwnant ei efelychu 'nawr.
- 21 John, o rhyfedd fath yw 'th agwedd,
 'Nawr o fewn dy oeraidd dy;
 Nid wy'n gwybod, ond caf ddyfod
 Lawr i'r beddrod fel tydi;
 A John Pugh, Troedrhaw, mae yntau,
 Heddyw gartre ar ben ei daith,
 Wedi bod yn ysgrifenydd,
 Trefnus, ufydd, flwyddau maith.
- 22 Pumtheg mlwydd ar hugain cyfan,
 Bu'n 'r unman yn ei swydd;
 Mi wnes gredu wedi ei farw,
 Na cheid neb i'w llaw'n rhwydd.
 Fe ymdrechodd er ei gloffai,
 Ddod o hyd at dealu Duw,
 Ac er nychdod ag afiechyd,
 Fe fu'n ddiwyd tra fu'n byw.
23. Ar ryw Sabboth 'rwyf yn cofio,
 Bum i yno gydag ef,
 A bu arnaf yn dymuno,
 Am weddio yn y lle,
 Cawsom hefyd hyfryd swplau,
 Gwerthfawr ffwythau'r wlad i lawr,
 Ond mwy hyfryd yw rwy'n credu,
 Lle gwnant dyfu iddo nawr.

24. Mae ef heddyw gyda'r teulu
 A fu'n garu yn y byd,
 Fe fu'n hoffi en cwmpeini,
 Er yn ofni lawer pryd;
 Rees Price etto a wnaf enwi,
 Ca'dd ei gladdu'n eithaf gwir,
 Waith ei briddo yn y ddaear,
 Bydd am dano alar hir.
25. Erwfelin bu yn magu
 Amryw fyny'n ddynion mawr,
 Ac yn arddel crefydd Iesu,
 Nes gwnai fethu rhodio'r llawr,
 I dy Dduw bu'n teithio'n ddiwyd,
 Sarah ei briod hefyd fu,
 Wyth deg yfudd heb un cerydd,
 Gyda chrefydd yn y Ty.
26. Meistres Rowlands, lan deg hefyd,
 Yn Llanwrtyd magwyd hi,
 Yn y Bont bu'n aelod wastad,
 Mae 'mham a'i llysdad gyda ni,
 Hi brioda'r hwn a garai,
 Newydddref dechreuai fyw,
 Mae ei chorph wrth Llan Llanwrtyd,
 A'i henaid hefyd gyda Duw.
- 57 Er yn berchen pethau daear,
 Bydda'n hawddgar i bob dyn,
 Mae'r ddoethineb sydd oddi uchod
 'N hawdd i'w nhabod ac i'w thrin,
 Er ei glendid a'i hieunetyd,
 A'i chrefyddol fywyd hi,
 Rhodiodd lwybr i'r pur wynfyd,
 Heb ddychwelyd mwy i'w thy.
- 28 Chwaer o'r Prysefach 'nol nychdod,
 Gyda'i phriod heddyw mae,
 Hi wnai hoffi crefydd Iesu,
 Tra'n pabellu yn y clai;
 Rees Jones etto wyf yn gofio,
 Yn gweddio lawer gwaith,
 Yn ddirgelaidd a chyhoeddus,
 Mor afaelus ac mor ffracth.

- 29 Brynhir buodd cafodd grefydd,
Wellau beunydd tua'r glyn,
Nid rhaid ofni stormydd bywyd,
Angau hefyd ond cael hyn,
Yn y dirgel 'roedd ef ryw dro,
Yn gweddio ar ei Dduw,
A brawd arall mewn mawr effaith,
Y ddau ar unwaith yn fy nghlyw.
- 30 William Jones, Penhernwen, etto,
Fu'n cyd-deithio gyda mi,
Mae fy nghalon heddyw'n teimlo
Waith ymado'm cyfaiil eu,
Pan feddyliau fod cyfyngder
Bob rhyw amser nerthan'r gwan,
Llaw o gymborth er ei godi,
Fe wnai roddi yn y man.
- 31 'Roedd ei grefydd fel yn gloewi
Pan yn nesu tua'r bedd,
Mi obeithia 'i fod e'n gwledda
Gyda'r dyrfa hardd ei gwedd;
A Charles Jenkins, Penbontuchaf,
Fe fu yma yn y byd,
Amryw ddegau o flynyddau,
Ac fe eu treuliau bron i gyd.
- 32 Yn ngwasanaeth ei hoff geidwad,
Ddaeth o'i gariad lawr o'r nef,
Ac ar groesbren er ein cadw,
Fe fu farw ym ein lle,
Mari Jenkins ei hoff brioc,
Cristion hynod llawn o ffydd,
Gyda'r Iesu hi wnaeth rodio,
Nes rhoi heibio'r babell bridd.
- 33 Price, Tynewydd, a'i chwaer 'Liza,
Hefyd Hannah wela'n glir,
Wedi iddi fod heb weled,
Yma am ryw yspaid hir;
Price, Gwybedog, deithiau'n ddiwid
I Llanwrtyd lawer gwaith,
A'i hoff briod dros y brynau,
Cyn eu mynd i'r siwrnau faith.

34 Nawr rwy'n rheddi **faewol** i chwi,
Dduwiol deulu bob yr un,
Ac yn credu wrth waed hyny,
Caf fy nghladdu fel pob dyn;
Yn fy llety eul un 'stafall,
Oer a thywell hyd y dydd,
Daw holl garcharorion angau,
Fyny o'u gwelyau prydd.

35 O am ddoed i dir y credu;
Os heb hyny hyd yn awr,
M' gweld yn marw a chael fy nghadw
Yn haeddianau, r meichian mawr;
Fel rhyw gysgod yw ein heinioes,
Yn ddiaros daw i ben,
Llefwn am adnabod coidwad,
Cyn yr alwad, **nawr** Amen.